

POSTANOWIENIE

27 marca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 27 marca 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa M.D.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorowi Okręgowemu w Tarnobrzegu
i X.Y. - Prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w Tarnobrzegu
o zapłatę,
na skutek wystąpienia przez Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu
postanowieniem z 27 lutego 2025 r., I C 80/25,
o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

**odmawia przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi
równorzędnemu.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 27 lutego 2025 r. Sąd Rejonowy w Tarnobrzegu w sprawie z powództwa M.D. przeciwko Skarbowi Państwa Prokuraturze Okręgowej w Tarnobrzegu i X.Y. Prokuratorowi Prokuratury Okręgowej w Tarnobrzegu o zapłatę zadośćuczynienia za krzywdy moralne i nękanie, wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu ze względu na dobro wymiaru sprawiedliwości (art. 44¹ k.p.c.). W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Rejonowy i Prokuratura Okręgowa mieszczą się w jednym budynku; są to małe instytucje, stąd osoby pracujące w nich znają się, zaś sędziowie Wydziału Karnego Sądu Rejonowego ze względu na pełnione dyżury

aresztowi kontaktują się służbowo z prokuratorami. Sąd wskazał także, że Prokuratorem Okręgowym w Tarnobrzegu jest brat sędzi orzekającej w I Wydziale Cywilnym w Tarnobrzegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje;

Zgodnie z art. 44¹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy może przekazać sprawę do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z sądem występującym, jeżeli wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości, w szczególności względ na społeczne postrzeganie sądu jako organu bezstronnego. Przepis ten stanowi odstępstwo od konstytucyjnej (art. 45 Konstytucji) i ustawowej reguły rozpoznania sprawy cywilnej przez sąd miejscowo właściwy, co powoduje konieczność jego ścisłej wykładni (zob. np. postanowienia SN: z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20 i z 10 września 2020 r., II CO 203/20). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu jest uzasadnione w sytuacji istnienia takich okoliczności faktycznych implikowanych przedmiotowymi lub podmiotowymi cechami konkretnej sprawy, które świadczą jednoznacznie o tym, że jej rozpoznanie przez sąd właściwy według przepisów k.p.c. byłoby niezgodne z interesem publicznym i sprzeciwiałoby się dobru wymiaru sprawiedliwości, ponieważ godziłoby w społeczny odbiór sądu jako bezstronnego. Zbyt łatwe i częste uwzględnienie wniosku o przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu nie służy jednakże wytworzeniu w społeczeństwie przekonania o bezstronności sądów, lecz przeciwnie - może budować przekonanie o łatwości manipulowania ich ustawową właściwością. Podstawa do zastosowania powyższego przepisu istnieje zatem wtedy, gdy zachodzi istotne ryzyko, że autorytet sądownictwa znacząco ucierpi w razie rozpatrzenia danej sprawy przez właściwy miejscowo sąd. Dla oceny wagi zagrożenia dla autorytetu sądownictwa znaczenie mają przesłanki obiektywne (np. uzasadnione wątpliwości co do bezstronności sędziów danego sądu w konkretnej sprawie) oraz przesłanki subiektywne (np. przekonanie stron postępowania albo lokalnej opinii publicznej o braku bezstronności sędziów danego sądu w konkretnej sprawie). Okoliczności wynikające z przesłanki dobra wymiaru sprawiedliwości muszą być jednak realne i stwarzać rzeczywiste zagrożenie dla prawidłowości funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości. Obawa wystąpienia w opinii społecznej przekonania, że sprawa

nie zostanie w tym sądzie bezstronnie rozpoznana, musi być realna, a nie hipotetyczna (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 marca 2020 r., IV CO 18/20).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy nie wykazał, że zachodzą przywołane wyżej przesłanki uzasadniające wniosek o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Nie należą do nich wskazane w uzasadnieniu postanowienia kwestie związane z wykonywaniem przez sędziów i prokuratorów ich rutynowych obowiązków zawodowych oraz zwykłymi kontaktami służbowymi między sędziami i prokuratorami wynikającymi ze wspólnej siedziby zatrudniających ich instytucji. Nie został szerzej uzasadniony wątek pokrewieństwa między osobami wskazanymi w uzasadnieniu postanowienia i znaczenia tej kwestii dla wizerunku wymiaru sprawiedliwości w Tarnobrzegu.

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak w sentencji.

(A.D.)

[a.ł.]